

# הלכות הדרף היומי

## מסכת בבא קמא

### תוכן

- א. מודה בקנס ואח"כ באו עדים ... פטור ..... 1
- ב. באומר גנבתי ובאו עדים שגנב פטור שהרי חייב עצמו בקרן אבל אמר לא גנבתי ובאו עדים שגנב וחזר ואמר טבחתי ומכרתי ובאו עדים שטבח ומכר חייב שהרי פטר עצמו מכלום 2
- ג. אמר רבא [קפחתין] לסבי דבי רב דהא רבן גמליאל פוטר עצמו מכלום הוה וקאמר ליה רב חסדא לרב הונא ולא קא משני ליה..... 3
- ד. היו שנים מעידין שגנב והיו שנים מעידים אותו שטבח ומכר הוזמו עדי גניבה עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה הוזמו עדי טביחה הוא משלם תשלומי כפל והן משלמין תשלומי שלשה..... 3
- ה. דעדות שאי אתה יכול להזימה לא הויא עדות ... דלא ידעי באיזה יום באיזה שעה דליכא לעדות כלל..... 4

### דף עה.

## א. מודה בקנס ואח"כ באו עדים ... פטור

כבר התבאר בממסכת כתובות דף מא. ולעיל דף יד: שהמודה שעשה דבר המחייבו קנס פטור מלשלם<sup>1</sup>, ואין חיוב קנס אלא על פי עדים<sup>2</sup>, ואפילו הודה חוץ לבית דין שלא בפני בית דין<sup>3</sup>, ואף כשבהודאתו לא חייב את עצמו בממון אחר, ואפילו הודה מחמת יראתו שיבואו עדים, פטור<sup>4</sup>. שנאמר

<sup>1</sup> רמב"ם נז"מ פ"ב ה"ח ונערה פ"ב הי"ב

<sup>2</sup> עיין תשו' ר' אליעזר (נארדאן) סי' ח שביאר גדרו שהתורה לא נתנה רשות לבית דין לענוש אדם בקנס על פי הודאת עצמו, אף על פי שהדבר אמת. ובה"י ר"ש שקאפ (ירושלים תשע"א) בענייני קנס קונ' ב אות ג, וכעיי"ז שם ב"ק סי' יז (כב), ביאר משום שהחיוב קנס הוא על גוף האדם ולא על ממונו, ולפיכך אינו נאמן לחייב את עצמו, שאדם קרוב אצל עצמו ואין אדם משים עצמו ועי' שו"ת הרשב"א ח"ב סי' רלא, שני' שמעם פטור מוב"ק הוא משום שאין משים עצמו רשע, וע"ש ח"ה סי' קנה ורישב"א כתובות עב א. ובזכר יצחק ח"ב סי' מז אות ה, וכעיי"ז בלבוש מרדכי ב"ק סי' כו (מג) ובשרידי אש ח"א עמ' רעה ובשיעורי ר"ש רוזובסקי מכות ה א אות רלה,, שכיון שכל זמן שלא נמרו בית דין את דינו אינו חייב כלל, אינו "בעל" דין על הבית דין לומר להם לחייבו, ולכן אין לחייבו מדין הודאת בעל דין.

<sup>3</sup> שלכו"ע אם יבואו אחר כך עדים, אין הודאה זו פוטרתו מהקנס

<sup>4</sup> משנה למלך גניבה פרק ג הלכה ח ועיי"ש שאריך באפנים שונים בזה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>



# הלכות הדרף היומי

## מסכת בבא קמא

בחיוב כפל של הטוען טענת גנב (שמות כב פסוק ח) אשר ירשיען אלהים יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם לְרַעְהוּ, ודרשו<sup>5</sup> ולא המרשיע את עצמו, שעל פי בית דין הוא משלם תשלומי כפל, ואינו משלם תשלומי כפל על פי עצמו, ולמדו מזה אף לשאר קנסות, שמן הסתם הכתוב מדבר בכל ענין.

וי"א שאינו פטור אלא אם חייב עצמו גם בממון אחר כדלהלן, במודה שטבח או מכר.

## ג. באומר גנבתי ובאו עדים שגנב פטור שהרי חייב עצמו בקרן אבל אמר לא גנבתי ובאו עדים שגנב וחזר ואמר טבחתי ומכרתי ובאו עדים שטבח ומכר חייב שהרי פטור עצמו מכלום

אין הגנב מתחייב בקנס אלא כשיש עדים שגנב וטבח ומכר, אבל אם הודה מעצמו פטור ואפילו באו עדים לאחר שהודה, אם חייב עצמו בקרן בהודאתו, פטור.

כיצד, הודה<sup>6</sup> בבית דין שגנב, ואחר כך באו עדים שגנב<sup>7</sup>, פטור מן הכפל, שהרי חייב עצמו בקרן קודם שיבואו עדים.

<sup>5</sup> ב"ק סד: ועה. ועי' זכר יצחק ח"ב סי' מז אות ה, שאין זו דרשה, אלא פשט הכתוב, שאין ב"ד מחייבים ממון ע"פ הודאתו

<sup>6</sup> רמב"ם הלכות גניבה פרק ג הלכה ט

<sup>7</sup> דברי הר"י בעל הטורים ז"ל בזה בסו" ש"מ"ח צריכין ביאור דכתב ז"ל דמודה בקנס ואח"כ באו עדים פטור היינו היכא שמחייב עצמו בקרן כגון שהודה שגנב וטבח או מכר ואח"כ באו עדים שגנב וטבח ומכר וכו' דלכאורה קשה דאמאי צריך שיוודה שגנב וטבח או מכר, אם מודה שגנב לבד אף על פי שבאו עדים אחר כך שטבח וכו' פטור דכיון דהודה בגנבה הרי פטור מכפל וכיון דליכא כפל ליכא ג"כ דו"ה דדו"ה אמר רחמנא ולא ג' וד' ולכך רבינו ז"ל לא נקט אלא הודה שגנב ואח"כ באו עדים שגנב פטור מן הכפל וא"צ ללמדנו דאם באו עדים ג"כ שטבח פטור דממילא נשמע ממ"ש אח"כ. ונראה לפרש דברי הר"י בעה"ט דה"ק דהודה שגנב והוא כבר טבח או מכר מקודם גם כן שנמצא שחייב עצמו בקרן אף על פי שבאו עדים אח"כ שגנב וטבח או מכר פטור אף שהוא לא הודה בתחילה בטביחה או מכירה. שוב ראיתי שכ"כ הב"ח ז"ל וכ"כ הרב בעל פרישה ז"ל וסיים ז"ל שהלשון הוא דחוק וכתב ז"ל דלא נחית הר"י בעה"ט אלא ללמד באיזה מקום מודה בקנס פטור ומשום סיפא וכו' נקט נמי ברישא וכו' דפטור כצ"ל יעו"ש. הלכה למשה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



# הלכות הדרף היומי

## מסכת בבא קמא

אבל אם לא הודה או שאמר לא גנבתי שפטר עצמו מן הכל, ובאו עדים שגנב וחזר ואמר בבית דין טבחתי או מכרתי, אם באו עדים<sup>8</sup> אחר כך שטבח או מכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה, לפי שפטר עצמו תחילה מכלום<sup>9</sup> עד שבאו העדים.

**ג. אמר רבא [קפחתי] לסבי דבי רב דהא רבן גמליאל פוטר עצמו מכלום הוה וקאמר ליה רב חסדא לרב הונא ולא קא משני ליה**

<sup>10</sup>א"י שדין הנזכר נוהג בכל מודה בקנס, שאם פטר עצמו מכלום ובאו אח"כ עדים חייב, ואינו נפטר אם באו עדים אלא אם חייב עצמו בקרן, ויש חולקים<sup>11</sup> שאינו אלא בגנב.

דף עה:

**ד. היו שנים מעידין שגנב והיו שנים מעידים אותו שטבח ומכר הזזמו עדי גניבה עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה הזזמו עדי טביחה הוא משלם תשלומי כפל והזן משלמין תשלומי שלשה**

<sup>8</sup> אך אם לא באו פטור מדי' והי' למרות שכבר חייב בקרן בלא"ה, בי"ח שמת, והלכה למשה שם  
<sup>9</sup> ופי' רש"י ז"ל דבהודאה דטביחה לא היה מחייב עצמו בכלום שיוודע שמודה בקנס פטור הילכך לאו הודאה היא ומשלם אם באו עדים ולא אמרינן מודה בקנס ובאו עדים פטור אלא היכא דאיכא קרן וקנס דאיתחייב ליה ממונא בהודאתו ומתכוין להחזיר ממון עכ"ל ומבוארים הם דברי רבינו ז"ל בפרק ז' דפסק כרב המנונא וכן פסקו הר"ף והרא"ש ז"ל

<sup>10</sup> דעת הרב המגיד והר"י בעה"ט בסי' שמ"ח והר"ן ושאר המפרשים דהוא הדין בכל גוונא דפוטר עצמו מכלום לא אמרינן מודה בקנס פטור אם באו עדים אח"כ זולת היכא דמחייב עצמו בכלום כגון דאמר גנבתי דמחייב עצמו בקרן עפ"י עצמו ופטור מכפל. ועיין הלכה למשה הלכות נזקי ממון פרק ד הלכה ח

<sup>11</sup> כתב מהרש"ל ז"ל בסימן כ"ו דלא אמרינן מודה בקנס ואחר באו עדים חייב אלא בכה"ג דרב המנונא דאמר לא גנבתי ואחר באו עדים והודה בטביחה או מכירה ובאו עדים אח"כ חייב אבל בכל שאר קנסות דעלמא מודה בקנס ואח"כ באו עדים פטור בין היכא דמחייב עצמו בקרן בין היכא דלא מחייב עצמו בקרן והביא ראיה מדברי רבינו ז"ל בשבועות והסמ"ג לאוין ר"מ והסוגיא עצמה דשבועות יעו"ש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



# הלכות הדרף היומי

## מסכת בבא קמא

העידו שנים<sup>12</sup> שגנב והעידו שנים אחרים שטבח או מכר והוזמו אלו ואלו, הרי הראשונים משלמין תשלומין כפל ואחרונים משלמין שנים ושלושה.

הוזמו האחרונים בלבד הרי הגנב משלם תשלומי כפל, והעדים האחרונים משלמין לגנב תשלומי ארבעה וחמשה.

## ה. דעדות שאי אתה יכול להזימה לא הויא עדות ... דלא ידעי באיזה יום באיזה שעה דלינא לעדות כלל

אדם טריפה<sup>13</sup> שהרג את הנפש נהרג שני' ובערת הרע מקרבך, והוא שיהרוג בפני בית דין אבל בפני עדים פטור שמא יוזמו העדים ואם הוזמו אינן נהרגין שהרי לא זממו להרוג אלא טריפה שאפילו הרגוהו בידיהן אין נהרגין לפי שהוא טרפה.

וכן העדים<sup>14</sup> שהיו טרפה והעידו בדבר שחייבין עליו מיתת בית דין והוזמו אין נהרגין, שאם יוזמו זוממיהן אין זוממיהן נהרגין שלא הזימו אלא טרפה. וכל עדות שאינה ראויה להזמה אינה עדות.

אחד דיני ממונות<sup>15</sup> ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה, שנאמר משפט אחד יהיה לכם, אבל אמרו חכמים כדי שלא תנעול דלת בפני לוי' אין עדי ממון צריכין דרישה וחקירה<sup>16</sup> אין מדקדקין וגם עדות שאי אתה יכול להזימה כשר<sup>17</sup>.

<sup>12</sup> רמב"ם הלכות עדות פרק כא הלכה ו

<sup>13</sup> רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ב הלכה ט

<sup>14</sup> שם הלכות עדות פרק ב הלכה ז

<sup>15</sup> רמב"ם הלכות עדות פרק ג הלכה א

<sup>16</sup> ברמב"ם עדות שם סיים בדיני נפשות ועיין לח"מ שם קשה לשונו שכתב בדיני נפשות דמשמע בדיני ממונות הוי עדות והא בפי' הנשרפין (דרף ע"ח א) אמרו סתם כל עדות שאי אתה יכול להזימה אינה עדות ומשמע בין בממון בין בנפשות דבממון ג"כ שייכא הזמה וכן נראה מדברי הר"ן בסוף פי' האשה שנתארמלה דהאי טעמא דעדות שאי אתה יכול להזימה איתיה נמי בממון. ועיין ש"ך לג' טז שהאריך בשיטות בזה ועיין ערוך השולחן חושן משפט סימן תכה ית' לא שיש חילוק מן התורה בין ד"ג לד"מ בין הזמה אלא מפני שלא דקדקו בדיני ממונות שיהא עדות הראוי להזימה מפני נעילת דלת והרי מפני זה בטלו שבע הקירות דאיזו יום בדיני ממונות וכן שט"ח מאוחר כשר בד"מ אף על גב שעי' זה לא יהיה ביכולת לבוא לידי הזמה כמ"ש הרמב"ם ספכ"ג ממלוה [ש"ך סי' ל"ג סקט"ז] ועוד דענין טריפה לא שייך כלל בדיני ממונות דאיזה הפרש יש בממון בין טריפה לאיזו טריפה וכן עידי טריפה כשרים בדיני ממונות ופסולים בדיני נפשות <sup>17</sup> רמב"ם הלכות מלוה ולוה פרק יז הלכה ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

